

SISZÁN TÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 10 k.
Negyedévre ..... 4 ..
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 9.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 183. szám.

Nagy-Várad.

Szombat, 1913. augusztus 9.

Az üzleti záróra szabályozása.

A kötelező üzleti záróra vonatkozó törvény, mely az üzleti zárót Budapestre szabályozza, életbe lépett. Régi óhaj és jogosult kívánság közeledik ezzel a megvalósulás felé és a kereskedelmi alkalmazottak, akik előszeretettel nevezik magukat a „boltok rabszolgái“-nak örömmel konstatálhatják, hogy az állam gondoskodó keze rájuk is kiterjed. Pedig éppen ez a szorgalmas és törekvő társadalmi osztály az, amely eddigelé a legkisebb mértékben érezte az állam gondoskodását. Szervezkedése csak a legutóbbi időkben sikerült, de szervezete ma sem rendelkezik az ipari munkások szervezeteinek erejével, mert viszonyaiban nincs meg az az egyöntetűség, amely az ipari munkások szervezeteit jellemzi. Nálunk ez az osztály a társadalom részéről sem részesült abban a támogatásban, mint a külföldön és jóformán a maga erejére volt utalva. Az is jellemző, hogy bár Magyarország nagyon elmaradt azoknak az országoknak a sorában, amelyek a kereskedelmi alkalmazottak helyzetén könnyíteni igyekeztek, a kereskedelmi alkalmazottak nálunk túlzásokra és erőszakos eszközök alkalmazására nem ragadtatták el magukat. Mérsékelt és a kellő határok között mozgó agitációjukkal sikerült elérniük, hogy a munkaadók felfogása mindjobban feléjük hajolt és a munkaadók egy része a saját jóakaratóból igyekezett alkalmazottjainak helyzetén segíteni. De a nagy tömegre nézve az állam beavatkozása nélkül nem lehet alaposabb orvoslást remélni, mert kötelező és egyöntetű eljárást csak a

törvényhozás intézkedésére lehet alapítani.

Az új törvénynek köszönhetik a kereskedelmi alkalmazottak, hogy a boltzárásra és boltnyitásra vonatkozó törvény előnyeit jóval hamarabb élvezhetik, mint abban az esetben, ha ezek a törvényes intézkedések is csak a kereskedelmi alkalmazottak munkaviszonyára vonatkozó és a közel jövőben szintén előterjesztendő törvényjavaslatokkal együttesen léphettek volna életbe.

Míg a kereskedelmi minisztert az alkalmazottak helyzetének könnyítése és az egyöntetű szabályozás mielőbb való biztosítása vezette elhatározásában, addig másfelől javaslatában lehetőleg tekintettel volt az összes számbavehető érdekekre. Lehetőleg figyelembe vette azokat a viszonyokat és megállapodásokat, melyek időközben a kereskedelemben a munkaadók és alkalmazottak között létesültek és ha eltért tőlük, az összes felek méltányolást érdemlő érdekei vezették elhatározásában.

A törvény egész szerkezete és összes intézkedései erről tanuskodnak. Maga a törvény csak a székesfővárosban és legközelebbi környékén állapítja meg a boltzárás idejét este 8 órától reggel 6 óráig, az élelmiszereket árusító üzletek kivételével, a melyeknek némileg rövidebb tartamu zárási időt állapít meg. Ezen idő alatt az alkalmazottak a zárvatartás ideje alatt is felhasználhatók, de ezzel szemben az alkalmazottaknak egyhuzamban legalább 10 órai megszakítás nélkül való pihenő időt biztosít.

Ezzel a kivételes foglalkozásokat és pihenő időket azonban a törvény egyúttal az iparhatóság ellen-

őrzése alá helyezi és a munkaadót kivételes foglalkoztatás bejelentésére utasítja.

A székesfővárosban és a környékén levő községekben egyúttal arról is gondoskodik a törvény, hogy a zárvatartás esetleg ki legyen terjeszthető, még pedig az érdekelt kereskedők többségének kívánságára, amely azonban este 7 órától reggel 8 óráig terjedhet csupán, de viszont kimondható valamely üzletágra, vagy az illető város vagy község bizonyos részére nézve, sőt az évnek csupán egy részére is.

E határokon belül tehát maguknak az érdekelteknek engedi át a szabályozást a törvény azzal a különbséggel azonban, hogy abban az esetben, ha a többség azt kívánja, a miniszter a kiterjesztett zárvatartást egyöntetűen és kötelezőleg elrendeli.

Az ország többi részeire a törvény maga a zárót nem állapítja meg, hanem addig is, míg erre nézve a törvény fog intézkedni, felhatalmazza a megyéket és városokat, hogy a nyílt üzletek zárvatartására nézve a törvény korlátain belül szabályrendeletet alkothassanak.

Ez a megoldás igen jól előkészítheti az utját a későbbi törvényhozásnak és esetleg az egyöntetű szabályozásnak is.

Ezek a célszerű intézkedések nagy mértékben hozzájárultak, hogy a törvényt az összes érdekeltek nagy meglepedéssel fogadták és benne biztató kezdést látunk a kereskedelmi alkalmazottak munkaviszonyának további szabályozására nézve. A törvény minden irányban

Főraktár:

Nagy-Várad
Kossuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

Turul-cipő

Elsőrangú, elegáns és jutányos.

Főraktár:

Nagy-Várad
Kossuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

óvatos megfontolás eredménye és épen ezért ment a tuzásoktól, amelyek a szociálpolitikában könnyen megbosszulják magukat.

A Balkánról.

Revízió a békeszerződésen.

Athén, augusztus 8. Semmiesetre sem lesz egyetértés a nagyhatalmak között a bukaresti békeszerződés revíziója tekintetében. A Kavalla-kérdést egyébként Románia magatartása fogja eldönteni, nyomós szava lesz benne a bukaresti kormánynak, amely a békétárgyalásokat becsületesen és lojálisan vezette.

Nem egyeznek a nagyhatalmak.

Páris, aug. 8. Az „Echo de Paris“, amely tudvaleg a Quai D'Orsay-vel szoros összeköttetésben áll, nyilván sugalmazásra jelenti, hogy párisi diplomáciai körökben nem tulajdonítanak nagy fontosságot a konstantinápolyi demarchenak. Azt jelentik az idézett lapnak Konstantinápolyból, hogy a nagykövetek mikor egyenként megjelentek tegnap a nagyvezirnél, nem hangsúlyozták valamennyien és nem követelték egyforma nyomtatékossgal, hogy a török csapatoknak vissza kell vonulnia az enos—midiai határ mögé, ki kell üríteniök Drinápolyt és a portának kötelessége tiszteletben tartani a londoni szerződést, sőt Németország nagykövete a drinápolyi kérdésben támogatást helyezte kilátásba Törökországnak.

A Balkán új térképe.

Belgrád, aug. 8. Kész a béke és nagy az öröm Szerbiában, mert a bukaresti konferencián teljes mértékben honorálták a szövetségeseknek követeléseit, amelyek összhangban vannak a haretéren kivívott sikerekkel. Radoviste tehát Szerbiának jutott, míg Strumica, amely város a vasutól 20 kilométer távolságra van, Bulgáriáé lett. Most egy vegyes bizottság fogja pontosan megvonni a szerb-bolgár határt. A Males-hegység Szerbiához tartozik.

Lélekszámra és területre az egykori török tartományok így oszlanak meg Bulgária, a hódító szövetségesek és Albánia közt:

Bulgária nagyobbodott 128 négyzetkilométer területtel és körülbelül 5 millió lakossal, Szerbia 93 négyzetkilométer területhez jutott és lélekszámban ötödfél millió a gyarapodása, Görögország 119.000 négyzetkilométer területet szerzett, amelyen 4.400.000 lakos, Montenegró 20.450 négyzetkilométer kiterjedésű területen 640.000 lélekkel lett népesebb, míg végül Albánia 23.000 négyzetkilométer területet és 630.000 főnyi lakosságot kapott.

Egyhangú választás nyirbátorban. Baltazár Dezső, debreceni református szuperintendens a nyirbátori kerület pártonki-

vüli 67-es képviselőjelöltje, visszalépett a jelöltségtől.

Baltazár elhatározása nagy örömet keltett az egész kerületben és dacára annak, hogy még tegnap értesítették az összes választókat a visszalépéséről, tegnap reggel zeneszóval, zászlókkal nagy tömegben vonultak fel a választók. Nyolc óraker kezdte meg a választási aktust Megyery Géza választási elnök. Miután fél kilencig csak egy jelöltet ajánlottak, Laehne Hugót, az elnök a választási aktust bezárta s Laehnét egyhangulag megválasztott képviselőnek jelentette ki.

Kivetik az értékemelkedési-illetéket.

A város jövő fejlődésének alapja.

Nagyvárad városa volt az első az országban, amely az angol városok mintájára megalkotta a Bettermentről szóló szabályrendeletet, amelyet mindazon esetben kivetnek, valahányszor egy középület, vagy közmű által a szomszédok, vagy a környéken levő ingatlanok értékben emelkednek.

Hosszu évek után végre a miniszter jóváhagyta a szabályrendeletet, a mely már életbelépett.

Az új szabályzat szerint első sorban három nagyobb szabású közmű létesítése után veti ki Nagyvárad városa az értékemelkedési adót és pedig a Pece-szabályozása, illetve beboltozása, a 3-ik vashid építése és a Páris-patak beboltozása után.

Mindhárom munkálat nagyjelentőségű az egész városra és a város jövő fejlődésére; de kétségtelenül első sorban a környék háztulajdonosai nyerneket vele leg-többet, mert ingatlanaik értéke tetemesen emelkednek.

Aki ismerte a Pecementén azelőtt volt állapotokat, azok előtt tisztán áll, hogy mit nyert az egész környék a Pece beboltozásával.

Éppen így áll a dolog a Páris-patak beboltozása folytán. Olaszi városrésznek egy nagy része megmenekül a rakoncátlan, közegészségellenes patak szennyétől.

A 3-ik vashid létesítése által pedig egész városrész élénk forgalmat nyer.

A városi mérnöki hivatal elkészítette az értékemelkedés tervezetét s ingatlanonként kimutatja, hogy mennyivel emelkedett az egyes ingatlanok értéke a közművek által s mennyi az az összeg, amennyi betterment kellene az illetőknek fizetni.

A mérnöki hivatal terjedelmes, nagy munkáját tegnap terjesztette be Altnóder Endre városi főmérnök helyettes a város tanácsához.

A Pece- és Páris-patak beboltozása és a 3-ik vashid építése 1.155,720 koronába kerül s a mérnöki hivatal szerint a három közmű

építése által a környék ingatlainak értéke 8.169,753 koronával emelkedett.

Mivel pedig a szabályzat szerint a munkálatok 50 százaléka a betterment adóból fedezendő, a három munkánál 577,860 koronát kell az érdekelteknek megtéríteni, vagyis az értékemelkedés 7.2 százalékát fizetnek meg az ingatlan tulajdonosok.

Tekintettel azonban a jelenlegi sanyaru viszonyokra s az ingatlanok értékének jelenlegi csökkenésére, a városnak a lehető legméltányosabban kell eljárni ennek az új illetékek a kivetésénél és behajtásánál s a viszonyok javulásáig módot kell találni arra, hogy a betterment senkit se támadjon meg egzisztenciájában.

A mérnöki hivatal tervezetében különben a három munkálat után az értékemelkedést és a fizetendő illetéket a következőkben állapította meg:

A Pece szabályozása adott 2.510,000 kor. értékemelkedést, betterment adóul fizet a környék 226.151 koronát.

A Páris-patak szabályozása hozott 1.762,000 korona értékemelkedést s fizet a vidéke 220.568 koronányi betterment adót.

A harmadik vashid megépítésénél az értékemelkedés a környéken, amennyire kiszámítható volt reális adatok alapján 3 millió 897.600 korona, — betterment adója azonban mindössze csak 131.454 korona.

Az új adó fizetése alá eső területek és utcák a következők lesznek:

A Pece szabályozásánál: Árok-utca, Sertésvásártér, Pece-sor, Mezei Mihály-utca, Pece-utca, Rózsa-utca.

A harmadik vashidnál az egyik oldalon: Halász-utca, Széles-utca, Füzes-utca, Szent Anna-utca, Lajos-utca, Nogáll-utca, Temető-utca, Schlauch-tér, Muzeum-utca, a másik oldalon Vitéz-utca, Hattyu-utca, Aradi-utca, Fecske-utca, Teleki-ut, Bem-utca, Damjanich-utca, Körös-utca, Huszár-utca, Kaszárnya-tér.

A Páris-patakánál: Bajza, Fürdő, Uri-utca, Sal Ferenc-utca, Kórház-utca, Sztaroveszky-utca, Uj-utca.

A mérnöki hivatal pontos térképe és részletes terve alapján a városi tanács a betterment-bizottság és a törvényhatóság elé viszi szeptemberre a legelső betterment-adózás tervét.

Valódi **Chassala szandálok**, amerikai **tennis cipők** és szabadalmazott **tennis ingek** kizárólag

REICHARD áruháza

cégnél kaphatók.

SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK

méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készíttetnek
Fehér János kötszer gyárában (Rákóczi-ut, Bémer-tér.)

ahol óriási választékban kaphatók: Irigátorok, fecskendők, gumiharisnyák, szuszpenzoriumok, gumi-lepedők, vatta és mindenféle **szülészeti** és **betegápolási** cikkek.

Mentőszekrények nagy raktára, **műlábak**, **támgépek**, **miderek** jutányos árban és kitűnő kivitelben készíttetnek. Telefon 419.

TENGER

Biharvármegye északi részén.

150,000 hold föld víz alatt.

Hogy védik az ecsedi lápot.

Az utóbbi hetek áradásai elég kárt tettek Biharvármegyében s most mar azt hitük, hogy megmenekedett a vármegye közönsége a további veszedelemtől.

Es most kitéjük, hogy a megye északi részén 150,000 hold földet a víz borít, mértföldekre terjedő szennyes ár lepi el a vármegye néhány jobb sorsra érdemes községének határát.

Ez az áradás a szomszéd megyéből szakadt Biharvármegyére, egyszerűen azért, mert az ecsedi láp érdekelttsége hallani sem akar arról, hogy ezen állapotok megváltozzanak.

A Kraszna folyó mentén Királydaróc és Ákos községek között a partvédmű nincsen kiépítve s ezért minden nagyobb áradásnál, dacára, hogy a Kraszna medre szépen le tudná vezetni a víztömeget, a víz kilép medréből s elönti a környéket nemcsak, hanem lehuzódik Gálospetri, Ottomány, Asszonyvásár községek határán keresztül s felduzzasztja az Ér vizét; szóval veszedelmet zúdít olyan községekre, amelyek óriási távolságban vannak a Krasznától.

Ezen igen könnyen lehetne segíteni, ha Királydaróc és Ákos községek között megépítenék a Kraszna védgátját, amelyet következetesen huznak, halasztanak, az ecsedi láp érdekelttsége részéről s nem akarják, hogy a Kraszna saját medrében lefolyjon.

A Berettyó vízszabályozó társulat évek óta hiába harcöl ez ellen, még a miniszteriumban is vitatni kell azt, hogy az árvíz ellen az érdekeltek védekezhetnek-e.

Ez az érthetetlen közöny, vagy jogtalan érdekek istápolása ez évben is 150,000 hold egész évi termését tette tönkre, holott aránylag csekély költséggel, de több jóakarattal igen könnyen lehetne segíteni, hogy a Kraszna ne zudítsa az áradást egy egész csapat község határára.

Csodálkozunk azon a nemtörődömségen, amelylyel Biharvármegye viseltetik ezen állandóan fenyegető veszedelemmel szemben. Millióra menő értékek mennek így tönkre, s ennek szomorú és káros következményeit megérzi Biharvármegye is.

Ahelyett, hogy gyorsan segítenének a bajon, a kormány ezuttal is kiküldte Vinnay tanácsost, hogy állapítsa meg, hogy az a tenger víz, amely most egész sereg község határát borítja, csakugyan a Krasznából csapott-e ki.

A Berettyó vízszabályozó részéről Korbély József igazgató-főmérnök kintjárt az elöntött községekben. A lakosság várja, hogy mikor segítenek rajtuk „az urak“, de ők ma-

guk nem merik sürgetni a védművek készítését, amellyel a veszedelmet el lehetne háritani, mert félnék a reájuk nehezedő elviselhetetlen terhektől.

Mint értesülünk, a veszedelem által károsult birtokosok mozgalmat indítanak, hogy megtörjék a hatalmi érdekeket s a Kraszna folyó mentén emelendő védművekkel megvédjék úgy a saját, mint a község szegény lakosainak termőföldjét, a szomszédos Szilágyvármegye árvizeitől.

Betiltott szociálista népgyűlés

Fegyelmi ügy a demagógok előtt.

*

A rendőrség tegnap nagyon érdekes állást foglalt a szociáldemokraták ellen a népgyűlés ügyében. A nagyvárad szociáldemokrata párt ugyanis népgyűlést akart vasárnap tartani, amelyen foglalkozni kívánt Gere Károly őrmester elmozdításának az ügyével is, természetesen olyan tórusban és olyan megvilágítással, aminő a legjobban megfelelt volna a demagógoknak. A szociáldemokraták ez évi folytonos nagyvárad kudarcuk után megkísérelték volna, hogy új mézes madzagot találjanak ki a nép számára: a piacon traktálták volna a népet a városháza fegyelmi ügyeivel, városi dolgaival, ezer zsilipet nyitva az éretlen gyanúsításoknak, oktalan elkeseredésnek.

A hatóságok elleni izgatások egy új, ravasz és nehezen ellenőrizhető és fékezhető módja lett volna ahhoz, hogy minden szociálisták intézkedését a maguk érdeméül tüntessenek föl a nép előtt, ami csak a városházán megterem. Ebben eddig is nagy művész volt a szocialista párt és most se tagadta volna meg magát, de szerencsére már az első ilyenfajta próbálkozásuk olyan éles volt és olyan brutális, hogy szinte sajátmaguk alatt ásták meg vele a vermet.

Horváth János a szociálista párt titkára és néhány társa jelentette be a rendőrkapitányi hivatalhoz, hogy folyó hó 10-én délután 4 órakor a Nagypiac-téren „Községi ügyek“ napirenddel nyilvános népgyűlést kívánnak tartani. A bejelentésre nagyon hamar megvolt a rendőrkapitányi válasz, az elutasítás ezzel a megokolással:

A bejelentést tudomásul vételét megtagadtam, figyelmeztetem bejelentőket, hogy az 1848. évi 216. szám és 1868. évi 128. min. elnöki, valamint az 1898. évi 766. B. M. számú rendeletek értelmében népgyűlések tilalom ellenére való összehívását meggátolom. Közlöm egyben, hogy a tudomásul nem vett népgyűlésen résztvevők 15 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sújtandó kihágást követnek el. A tilalom ellenére összehívók pedig, mint izgatók vonatnak felelősségre.

A Jánossy Gyula rendőrőrkapitány helyettes által kibocsájtott véghatározatot a következő indokolással adták ki:

Fenti bejelentésben kitüntetett napirend oly általánosságban van megjelölve, hogy abból a népgyűlés tulajdonképeni tárgyára következtetnem nem lehet, felhívtam tehát bejelentők képviselőjében hivatalomban megjelent Horváth János nagyvárad lakost, hogy határozottan és részletesen jelölje meg a népgyűlésen tárgyalandó ügyeket, mert nem minden városi ügy p. o. a többek között a folyamatban lévő fegyelmi ügyek oly természetű, hogy népgyűlésen közügyként nyilvánosan tárgyalható nem volna. Horváth János eme felhívásomra kijelentette, hogy a népgyűlésen minden városi ügy tárgyalható és így a folyamatban lévő fegyelmi ügyek is.

Horváth fenti kijelentéséből nyilvánvaló, hogy a népgyűlésen olyan fegyelmi ügyek is tárgyalatnának, melyek jelenleg egyes városi hatóságok — tehát fegyelmi bírói hatóságok előtt elbírálás alatt állanak, amelyekre tehát a népgyűlés előzetes állásfoglalása az ítélező fegyelmi hatóságoknak praejudicálna azokat szabad véleménynyilvánításuk és elhatározásukban befolyásolhatná.

Miután nem engedhető meg, hogy valamely bírói jogot és kötelességet gyakorló hatóság egy népgyűlés közönségének felfogása és határozata által ítélezésben csak a legcsekélyebb mérvben is befolyásoltassék és korlátoztassék, ennél fogva a bejelentett népgyűlést tudomásul vennem nem lehet s annak megtartását tilalmaznom kellett.

Eszerint elmarad a szociálista népgyűlés a városi ügyekről, de csak egyelőre! A következő héten ugyanis új „városi“ népgyűlésre ad be kérvényt a szociálista párt és ezt mindaddig folytatja, amíg csak nem sikerül döntést provokálnia.

Még egy hullá a Körözshen.

A gáton találtak reá.

Az árvíz rémes pusztítása csak most látszik egész valójában, alig van a vármegyének olyan része, amelyben óriási károkat ne idézett volna elő. De nemcsak Biharvármegyében, hanem az egész országban ilyen rettenetes időjárás volt, sőt a felvidéken még most is tart az ítéletidő.

Az amugy is nehéz gazdasági helyzetet még súlyosbította ez is. Csupán a biharnagybajomi járásban van valami remény az aratáshoz Biharvármegyében. De mi lesz a többi 16 járással? Ez a jövő titka. Nehéz idők előtt áll a vármegye, de majd csak túléli ezt is.

A „Tiszántul“ annak idején részletesen beszámolt azokról a károkról, amelyeket az árvíz idézett elő. Elég nagy kár volt a Fekete-Körözs mentén is.

Feketetóton pedig valóságos katasztrófát idézett elő az árvíz. Alámosta a töltést, veszélyeztette a belsősegeket, sőt megromlalta a nagy költségen alighogy felépített vasbe-

HERBST Arany-, ezüst-
ékszer és óra
: áruhaza :

NAGYVÁRAD, Fő-utca, Rákóczi-ut 1. sz.
Guttman-ház (Barna Jenő női divatüzlete mellett.)

Mai naptól kezdve vásárolhatni:

Aranyláncok, nyak-
láncok 10, 12, 14 kor.
Gyűrűk 4, 5, 8, 10 kor.
Fülbevalók 2, 3, 4, 6, 8 kor.
Karikagyűrű 5, 6, 8 kor.
Acélórák 4, 5, 6 kor.
Ezüst óra 7, 8, 10 kor.
Arany női óra 20, 25, 30 kor.
Férfi aranyóra 35, 40, 50 kor.

Ingaóra 10, 12, 15 kor.
Ébresztőórák 2, 50, 8, 4 kor.
Valódi ezüst kés és villa 6 pár
18-14 kor.
Órajavítás 1 koronától kezdve.
Ékszerjavítások és átalakítások
olcsón eszközöltenek.
Szemüvegek beteg szemekhez or-
vosi recept nélkül kaphatók.

ton hidat is. Óriási pénzbe fog kerülni a társaságoknak a gátak kijavítása.

Tegnapelőtt egy bizottság tartott vizsgálatot a Fekete-Köröszt védőtöltésén és Feketetóton. A bizottságban részt vettek: gróf Tisza Kálmán országgyűlési képviselő nagybirtokos és Lazarovits Gábor társulati főmérnök is.

Megállapították a károkat, valamint azt is, hogy a nagy veszedelem előtt álló Feketetóton segíteni kell. Egy újabb és talán még kisebb árvíz, mint az eddigi volt, rombadönti az egész községet.

A talpasi vár közelében gróf Tisza Kálmán egy emberi hullát pillantott meg az iszaptól borított ártérben. A bizottság azonnal félbeszakította szemlét, gátöröket küldtek, akik kihúzták a hullát az iszapból. Előkerült a révész is, aki megmagyarázta hogyan került az iszapba a hulla. Előadása szerint a hulla a komiban megakadt, ő húzta ki és értesítette a csendőrséget is.

Ugy gondolják, hogy a hulla egy 11 nappal előbb eltűnt Omucz Flóra nevű barakonyi illetőségű román emberrel azonos. Az ügyészséget értesítették. A hullát tegnap felboncolták s ma temetik el.

Titokzatos zöld automobil.

Elgázolt ökrösszekér.

... A göröngyös országuton egy ökrösszekér dőcög. A két ökör közel jár az árokpartjához s néha-néha félrekapja fejét egy-egy virág, vagy növény után. A falusi parasztagda a kocsiiban levő szénán hanyatt fekve alszik. A koei nagyokat zökken egy-egy göröngyön s csigalassusággal halad. Egyszerre az egyik ökör egy utilapuért belép az árokba, magával húzva a kocsi is, amely természetesen fölborul. A gazda kisik belőle, aztán egy nagyot fohászodik s rendbehozza kocsiját, hogy sötétedésre odahaza lehessen ...

... A földbirtokos felhúzza fehér kesztyűjét, feltette cilinder-kalapját s ezüst sábotjával bucsut intve, beül az autóba. A soffőr egyet lendít az indító kereken, aztán hangos töffögés között megindul a gép. Pár pillanat múlva már 33 métert száguld másodpercenként.

Az országut kanyarodik, a soffőr engedni rohani a gépet. A következő pillanatban azonban egy arató csapat tűnik föl a kanyarodó mögött, alig 50 méterre. A soffőr reászoritja lábát a fék pedáljára, a gép lassul, de már késő. Belefutott az embertömegbe. Egy pillanat múlva halálhőrgés jelzi a munkáját ...

Mindkét kép a ma korszakából van véve s valóban élethű. A lassan bandukoló ökrösszekér s a rohanó autó elütők nagyon egymástól. S ha hirtelen összeakadnak, az egyiknek vége. Így volt tegnap a belényesi országuton is.

Tyirogye Juon szpinusi gazda hazatele dőcögött kocsiján Nagyváradról. A Félixfürdő elhagyása után néptelen lett az ut. Tyirogye, hogy „ne legyen olyan hosszú az ut” végig feküdt a kocsiában s elaludt. A két ökör csöndesen ballagott a kocsiával.

Igy haladt el a koei Harangmező község mellett is addig, anol az országútból kiválik a magyargyepesi vicinális ut. Itt automobil szirénjének a sivitása zavarta föl almából Tyirogyét. Ijedten kapta föl fejét. Az autó szemben jött. Ostorával csapkodta az amugy is ijedt ökröket, amelyek hirtelen keresztbe fordították a kocsiat az uton.

Az autó alig néhány méterre rohamt a kocsiól. Tyirogye ki akart ugrani, de még mielőtt sikerült volna, az autó nekiment az ökröknek. Az egyiket összeroncsolta, a másikat összetörte úgy, hogy néhány pere mulva elpusztult az is. A koeiból néhány méterre esett le Tyirogye s eszméletlenül terült el a földön. Az összeütközés ereje dobta el anynyira.

A járó-kelők találtak reá. Amikor eszméletre tért, csak annyit tudott mondani, hogy az automobil ütötte el kocsiját s hogy az utó zöld volt, amelyben két ur és két nő ült. Hogy az autó merre ment el, azt csak a keréknyomokból tudták megállapítani.

A csendőrség nyomozza az eltűnt automobil tulajdonosát, de eddig semmi remény nincs arra, hogy meg lehessen tudni. Állítólag Magyarorséke községen jött keresztül egy autó, amely talán romániai volt.

HIREK

Aug. 10. Kath. Legényegylet háziestélye

* Requiem Szmracsányi püspökért. Szmracsányi Pál volt nagyvárad püspök halálának évfordulója alkalmából tegnap, pénteken a székesegyházban requiem volt a b. e. püspök lelkiüdvéért. A gyászmisét Fetser Antal felsz. püspök, püspöki helynök tartotta. A requiemen a káptalan tagjai és az alsóbb papság és a növendékpapokon kívül a hívek is szép számmal voltak jelen.

* Ferencrendi szerzetesek Szatmáron. A szatmári püspök ferencrendi szerzeteseket telepített le a városban. A szerzetesrend szeptember elsején foglalja el új álmáshelyét.

* Dr Dóri Ferenc temetése. Nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra tegnap dr Dóri Ferenc fogorvos hült tetemét. A gyászház előtt nagy számban gyűltek össze a résztvevők. Ott voltak Rimler Károly polgármester, Sztankovics József, Szokoly Tamás, dr Grósz Menyhért, Pallay Lajos, dr Popper Ákos, May Sándor, Róth János, dr Ertler Mór, Mikusay József, dr Nemes Áron, dr Ullmann Béla, Sinka László, Bárdos Imre, Kelen Béla, Kappel György, Grósz Sándor, Rosenberg Izsó, Mihelyi Adolf, Bordé Ferenc, Krausz Samu, Schwarz Izidor, Szabó Károly, ifj. Monus Sándor, dr Fisch Áron, dr Schiff Ernő, Stark Gyula, dr Révész Jakab, Fényes Samu, Hankovics Ferenc, Hranyiczky Károly, Materny Imre, Korbély József, dr Nagy Ernő, dr Waldmann Béla stb. A 48-as népkör és párt zászló alatt, a tanítói kar, az iparoktatási bizottság tagjai és az iskolaszék testületileg. A temetést a rabbi helyettes végezte. Az elhunytat az újvárosi izr. temetőben hantolták el.

* Nyugalomba vonuló bíró. A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a király

Kiss András kir. ítélőtáblai bírói címmel és jelleggel felruházott nagyvárad kir. törvényszéki bírónak, saját kérelmére történt nyugalomba helyeztetése alkalmából sok évi hű és buzgó szolgálataiért legfelsőbb elismerését nyilvánította.

* Keresztényszocialista szervezkedés Nagyváradon. Henu Károly és társai a rendőrkapitányi hivatalnak bejelentették, hogy folyó hó 10-én délután 4 órakor a Kath. Legényegylet nagytermében „A szabó munkások helyzete” s A keresztényszociális szakszervezet célja és haszna címmel nyilvános népgyűlést tartanak. Az alapszabályok ismertetése után a szakszervezet várad csoportját is megalakítják. Ezt a bejelentett gyűlést Jánossy Gyula rendőrfőkapitány helyettes tudomásul vette és hatósági kiküldöttként Mezey Gyula rendőrkapitányt delegálta.

* Tisza István hódmezővásárhelyi diszpolgársága. Hódmezővásárhely törvényhatósági bizottsága tudvalevőleg a város diszpolgárává választotta meg gróf Tisza István miniszterelnököt. A közgyűlési határozatot több törvényhatósági bizottsági tag megfélebbzte a belügyminiszterhez, aki azonban a felebbezést elutasította. A felebbező törvényhatósági bizottsági tagok erre a közigazgatási bírósághoz fordultak panasszal. A közigazgatási bíróság végzése most érkezett le Hódmezővásárhelyre. A bíróság a panaszt elutasította bírói hatáskör hiányában.

* Szentelt törvények. A hivatalos lap tegnapi száma a következő három új törvény szentesítését közli: 1913. évi XXXIV. t. c. a király megsértéséről és a királyság intézményének megtámadásáról, XXXV. t. c. a hajdudorogi görög katolikus püspökségről és a XXXVII. t. c. elemi az népiskolai oktatás ingyenességéről szóló 1908. évi XLVI. t. 7. §-ának kiegészítéséről.

* Heltai főpolgármester állapota. Budapest főpolgármesterének, dr Heltai Ferencnek állapotában — mint Ischlből telefonozták határozott rosszabbodás állott be, úgy hogy környezete és orvosai el vannak készülve a legkomolyabbra. Az orvosok nem hiszik, hogy Heltai szervezete kibírja a rettenetes kórt. Egész Ischlben részvételt várják a híreket Heltai betegszobájából, a király tegnap délelőtt újra érdeklődött állapota iránt. Újabb ischli jelentések szerint az orvosok végkép lemondtak Heltai életéről és a katasztrófa bekövetkezése már csak órák kérdése.

* Tanítókat keresnek a polgári iskolához. Nagyvárad város községi polgári fiúiskolájánál egy segédtanítói állás lesz betöltendő, mely állásra a rajzból polgári iskolai képesítéssel bíró férfiak pályázhatnak. Javadalmazás: 1400 korona alapfizetés, 500 korona lakbérilletmény és a város szolgálatában eltöltött 5—5 évi tanítói szolgálat után öt ízben esedékessé váló 100 koronás korpótlék. Ezenkívül addig is, míg a polgári fiúiskolához szükséges 4 új segédtanítói állás szervezésére hozott határozat felsőbb jóváhagyást nyer f. évi szeptember 1-től havi 200—200 korona díjazás mellett, négy ideiglenes tanító lesz alkalmazandó. És pedig: egy a rajzból, egy a mennyiség és természetudományi, egy a nyelv és történet tudományi szakcsoportból és tornából, egy nyelv és történetudományi szakcsoportból és ének-

ből polgári iskolákra képesített férfi. A születést, illetőséget, képesítést, katonai szolgálat teljesítését és az esetleges eddigi működést igazoló hiteles okmányokkal felszerelt pályázati kérvények Nagyvárad város közs. iskolaszékéhez f. hó 25-ig adandók be. Nagyvárad, 1913. augusztus 8-án. *Iskolaszéki elnök.*

* Uj szenzációk a Vigadó-mozgóban. Szombaton és vasárnap délután 3 órától nagyszerű új műsort mutat be a Vigadó mozgószínház. A világhírű Pathé-gyár remek újdonságai szerepelnek a műsoron. Kiemelendő a slágerdráma „Melyik a kettő közül” címmel 3 felvonásos szenzáció, elsőrendű művészek alakításával. Kacagtató, pompás bohózatok szórakoztatnak még, továbbá érdekes természeti felvételek. Előre felhívjuk a figyelmet a hétfőn kezdődő kinema-szkecs-előadásokra, melyeken a „Weisz Pista, a huszár” című darabot mutatják be.

* A vasfejű ember. Cseterés György lajostölgyhutai gazdálkodót Dorca Gligor nevű társa sörösüveggel úgy vágta fejbe a falu koresmájában, hogy a sörösüveg darabjai agyvelejébe furódtak. Cseterés súlyos sérülése dacára saját lábán ment be a szatmári kórházba, ahol megoperálták. Az operáló orvosok Cseterés agyvelejéből öt darab 2—2 cm-es üvegdarabot szedtek ki s nagyon meglepődtek, mikor a vasszervezetű ember a műtőasztalról leszállva, saját lábán ment le a kórterembe, ahol azonban most már a halállal vívódik, mert a sérülés folytán agyában lob keletkezett. A vasfejű ember gyilkosát letartóztatták.

* Átvesszik a nagyszalontai villanytelepet. Két hónap óta van üzemben a közvilágításra szolgáló villamosmű Nagyszalontán. Egyes apró kalamitásoktól eltekintve minden a legjobb rendben van. Ha még a nappali áram kérdését is megoldják, a világítási mizériáktól teljesen megszabadul Nagyszalonta lakossága. Miután így a villamosmű az első próbát kiállotta, a vállalkozó cég átadja az egész üzemet a városnak. Az átadás-átvétel munkája tegnap kezdődött és legalább tíz napig tart. Állandóan a telepen tartózkodik Szabadhegyi Ernő okl. gépészmérnök építési főfelügyelő és szakértő, Böck Béla főmérnök, Heéger János városi mérnök és a gépszállító fegyvergyár két mérnöke. Tegnap a gépek áramszolgáltatási erejét próbálták ki, valamennyi gép pompásan működött. A város hivatalosan valószínűleg a jövő héten kedden vagy szerdán veszi át a villanytelepet.

* Sallai tanár ur. Sarkadon egy Sallai István nevű B.-Szentmihályról származó tyukszemirtő telepedett meg, aki kurukszolással foglalkozik. Vasárnap egy Kovács Mihály nevű beteg gazdának beadott valami kotyvalékot, amitől a gazda olyan rosszul lett, hogy ha orvosi segítség nem érkezik, csak a Másvilágon fizeti meg a Sallai uram receptjét. Így azonban az orvos megmentette, az előjáróság pedig feljelentette a hatóságnál.

* Vádak egy rendőr ellen. Gere István belényesi lakos máv. pályádr panaszos levéllel fordult a rendőrfőkapitányhoz címezve, a melyben elpanaszolja, hogy Nagyváradról hazatoloncolt András nevű fiát egy nagyvárad 3-as számú rendőr, többek szeme láttára Belényes utcáján megverte és összekötözte. A panasz folytán Jánossy

Gyula rendőrfőkapitány helyettes azonnal vizsgálatot indított, minek következtében megállapítást nyert, hogy a 3-ik számú rendőr Bocsok Tamás folyó 6-án tényleg Belényesbe toloncolta Gere András nevű ottani illetőségű egyént. A vizsgálat befejezéséig a rendőrfőkapitány helyettese, Bocsok Tamás rendőrt az állásától azonnal felfüggesztette s ellene a bűnügyi vizsgálatot elrendelte.

* Szirius időjós-lása. A Szirius időjós néven ismert Varga László most adta ki a következő évnegyedre „Szirius Időjós” című jelentését, amely a kiadó eddigi működése alapján nagyobb figyelmet érdemel, mint a többi efajta közlemény. Szirius augusztus 12-ig zivataros esőket jövendöl, a következő néhány napon ismét meleg lesz, 17-től kezdve azután naponta a legrémesebb viharok és pusztító szelek támadnak reánk, a hőmérséklet erős lehülése kíséretében. Szeptemberre már több szép napot ígér, de „nagy szárazságtól itt sem nagyon kell félnünk”, jegyzi meg lapjában. Nevezetesen szeptember 22-re ígér kritikus időket. A legtöbb reménye van jósunknak október havához. Azt hiszi, hogy különösen 22-ig lesz jó idő, ettől a naptól kezdve azután hirtelen változás támad, hideg, szeles napok jönnek, 22-én pedig erős hóvihár lép el bennünket. Erre az időre még több földrengéstől is tart Sziriusz.

x Tekintettel a rossz pénzvisszonyokra leszállítottam az árakat. 3 pár női harisnya 1 kor. 3 pár fegyházban kötött férfi harisnya 78 fill. 1 pár patent gyermek harisnya 26 fill. 6 darab fin. vászon kendő 80 fill. 1 m. sweitz himzés 24 fillértől. 1 m. csipke 2 fillértől. 1 pár nyári keztyű 30 fillértől kapható **Ungerleider Salamon-nál** Szent János-utca 4. sz. alatt.

* Kossuth-utca 12. sz. ház emeletén háromszobás utcai lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x Klein Vilmos és Társa üzlete ismét megnyitott Rákóczi-ut 18. Meglehető olcsó és szolid árban szerezhető be finom férfingek a 2—, láb-ravalók 1—, gyermek-kötények —50, gyer. k. harisnyák —24, 12 drb finom batiszt zsebkendő 3—, férfi és gyermek sapkák már —36 fillértől, női kesztyűk —18 fillértől, vászoncipők —60 ftól. Mindezeket kivül kaphatók férfi és női harisnyák, női clott lüszter és vászon kötények, férfi és női esernyők, clott és siffon szoknyák, bőr és acél árúk és sítábotok nagyválasztékban. Nagyobb mennyiségű legújabb öngyújtót —50 fillérével árusítjuk ki.

x Ne higgyen az ember senkinek a világon, hanem győződjék meg személyesen róla, hogy bazárcikkeket, játékot, ajándéktárgyakat nagyon jól lehet vásárolni **a Párisi bazárban** a Sas-passage bejáratánál.

x IX. évfolyam augusztus 1-én. Vigyáznunk tessék, hol vásároljon e hóban olcsó és jó árú. Egy waggon befőző cukrom érkezett, míg a készlet tart, kilója 88 fillér. Aszódi 8 féle zamatu mágnás pergelt kényi, melyhez hasonló nem létezik, egy negyed kiló 1 K 10 f. Saját darálású porcukor, ki ója 90 f., 1 kiló hollandi csokoládé 2 K 10 f. egy negyed kiló erő és hízó kakao 1 K. Brassói elsőrendű szalámi 1 kiló 450 K, valódi Ementháli sajt ki ója 280 K. finom úptói turó 1 kiló 160 K. Tisztelettel meghívom a bevásárló közönséget Kossuth-utcai főüzletembe. I. fiók Kert-utca, II. fiók Rákóczi-ut Kis Dávid tőzsde mellett. Aszódi Trieszt Kávész és Tea közvetlen behozatala, cukorka és csokoládé nagykereskedő.

* Téli ruhákat u. m. bundák, szörme és plüss kabátokat, szőnyegetek stb. nyári gondozásra elvállalunk felelősség mellett javítással együtt **Hatvany** és **Szentmiklósy** szűcsök, Nagy Sándor-u. 1.

x Vörösbör! Nyáron a legkellemesebb ital! Literje 96 fillér. — Csodaszép mézédés **csemege-szőllő**; kitűnő pecsenye és **pezsgőborok**; **kőhanyai maláta** és szalon **sörök**, **MERTZ NANDOR** csemegeüzletében, Körös-utca. Telefon: 448. sz.

x Az erdélyi kereskedelmi és automobilforgalmi r. t. helybeni fiókja automobilonban, pneumatikokban, valamint az összes automobil-felszerelési és szükségleti cikkekben **Szilágyi Dezső-utca 6. szám** alatti (telefon 13-21.) telephelyén nagy raktárt tart. A cégnek modernül berendezett garages **Körház-utca 6. szám** alatt (telefon 13-52.) van, hol egy helyi, mint az átutazó automobilon a legideálisabb garaget találják és egyúttal szükségleteiket is a legelőnyösebben szerezhetik be.

* Hölgyek kényelmére bevezette a telefont, hogy a fürdő szezonra gyorsabban lehessen hölgyeinknek a megrendeléseket feladni a **Mille Juliette** fűző-teremnél Nagyvárad Színház-u. 4. Emke mellett. **Készít:** legújabb divatu fűzőket, haskötőt, melltartót, egyenestartót stb. **Allandó nagy raktár fűzővédőkben.** Telefonszám 827.

Elsőrendű m. dera hölgyfodrászterem a

Rammingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal.

Telefon 1076.

Telefon 1076.

x Tekintettel az előrehaladt időre mélyen leszállított árakban árusítjuk a nyári újdonságokat, **UJHELYI RÓZA** Rákóczi-uti üzletében. Finom gyász-nyalapok és fátlyok is kaphatók. Telefon 130. szám.

* Ingatlan eladás. Nagytelek-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók **Kossuth-utca 3. szám** alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x Különlegességi cukorka- és csemegeüzlet csak egy van városunkban, a **cukorka bonbonniere** a Bémer-téri korzón, hol sem kávé, sem fűszer szag nem járja át a cukorka és csemege különlegességek ízét. Ezért mindenkinek saját érdeke egészség szempontból is, hogy szükségleteit ott szerezze be. Finom kiszolgálás és olcsó ár. Tisztelettel **Benedek Testvérek** tulajdonosok

x Érdekében áll, hogy megrendeléseivel felkeresse **Biró László és Tsa** urit, női- és papi szabókat. Meglehető olcsó árak, modern szabás, elsőrendű munka **Sal Ferenc-utca 17.** Telefon 832 sz.

x Ridzyk József épület- és műlakatos Nagy-Várad Rákóczi-ut 20. (Lévai M.-féle házban.) Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a legegyszerűbbtől a lediszesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegesztelt vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok, tűzmentes vasajtók, sirkerítések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev-lap hívásra azonnal megjelenek.

x Zombor Sándor sebész-orvosi műszer, kötszer és testgyenesítő gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villany erőre berendezett műhelyében készít mindenféle fém-csiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos-árban, levelekre válasz.

x Szandál 20—25 számig 2 korona; 26—28-ig 2 K 60 f., 29—34-ig 3 K 20 f., 35—42-ig 4 K., Vásvas cipő 35—42-ig 1 K-tól kezdve szürke és barna szarvasbőrből, női fél cipő 6 kor., női parti fél cipő 3 koronától kezdve Feketénél Szent János-utcán, Kis-pipa mellett.

x A Korona kóveház vasárnapig esténként zárva lesz, vasárnaptól 16-ig cigányzene, 16-ától pedig **Matyok Testvérek** országos híru klasszikus női tambura és énekkara kezdi meg zeneestélyeit.

x Két jogász sétál a városban, szemben találják magokat egy régi ismerőssel Pista barátjukkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhet be mindenki Nagy Sándor férfi divatruha kereskedésében a Zöldfa-utcán, passagé-kapu mellett

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazar épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

x FELHÍVJUK a nagyérdemű hölgyközönség szíves figyelmét a most megnyílt Rácz és Vass női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Méréselt árak. Nagy Sándor-u. 17.

Vigyázat!!

DIÓSY SOMA

(DIÓSY MISKA)

CIMFESTŐ, ZOMÁNYTÁBLA KÉSZÍTŐ

EMKE és PANNONIA KÖZT

ROSENZWEIG MIDERES MELLETT VAN

TELEFON 839 SZ.

Olcsó gyógykurák itthon.

Idegesség, gyomorbélzavarok, gyengeségi állapotok gyógyítása edző vizgyógyimóddal Női-bajok, szivbajok, érelmeszedés ellen szénsavas fürdők, moor, sósfürdők.

Nem kell okvetlen gyógyfürdőbe utazni, mert Nagyváradon is tarthatók a gyógykurák.

Dr Rácz Ödön sanatóriumában

Szilágyi Dezső-u. 7. Telefon 639. Bejáróknak egész nap nyitva. Bentlakóknak olcsó pensio.

OCCASSIO ELADÁS

a nyári idényre

Tátray Gusztáv
kézimunka üzletében

Rákóczi-ut 4.

Telefon 783. :: Telefon 783.

Fogak és fogsorok úgy kacsukba mint aranyba foglalva szájpadiás nélkül, továbbá arany koronákat, csepfgókat, hidmunkákat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

visszavont fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

TANÜGY

Iskolai értesítők.

— Nagyvárad állami főreáliskola. —

A nagyvárad magyar kir. állami főreáliskola 40-ik értesítője az 1912—13. tanévről dr Gedeon Alajos igazgató szerkesztésében jelent meg. Bevezetésül megemlékezik az intézet elhunyt, érdemes tanáráról, Homolya Istvánról, aki 42 évet töltött a tanítás szolgálatában.

Dr Tóth Mihály tanár a kolozsvári ev. ref. kollegium régi diákéletéről közöl érdekes, színes visszaemlékezést.

Ezután következik az értesítő rendes adatai, melyekből közöljük a következőket:

Az intézetnek 19 rendes tanára van, nem számítva a hittanárokat.

A vizsgálatot tett tanulók száma 334, akik közül magyar 324, német 7, román 3. Vallás szerint: róm. katolikus 58, görög katolikus 2, görög kel. 7, ev. ref. 59, ág. ev. 18, izraelita: 187, baptista 2, unitárius 1.

Előmenetel tekintetében minden tárgyból jeles 4, legalább jó 29, elégséges 198, 1—2 vagy több tárgyból elégtelen volt 103 tanuló. Latin nyelvet tanult 21 tanuló. Gyorsírást 7 tanuló. Sajnos, hogy a mi középiskoláinkban a gyorsírást alig fordítanak valami gondot, egyáltalán nem törődnek velük és a középiskolából kikerülő tanuló csak később veszi észre, hogy milyen nagy hasznát venné az életben a gyorsírást.

Ha rendes tárgy nem is lehet, minden erővel meg kellene értetni már a kis diákokkal is, hogy mennyire hasznos ma már a gyorsírást tudása. Meg kellene kedveltetni velük. Sajnos a mai rendszer mellett nehezen menne a dolog, mert a sok fásztó és fölösleges „rendes anyag után már sem kedve, sem ideje nincs a tanulónak, hogy a szükséges, de „rendkívüli“ tárgygyal foglalkozzék.

Rendes érettségi vizsgára jelentkezett júniusban 15 tanuló, akik közül 13-an tették le sikeresen az érettségit. Érdekes megemlíteni, hogy ezek közül csak 4-en mennek mérnöki pályára, 7 orvosi, 1 jogi és 1 tanári pályára lép, mind olyan pályák, melyekre a köz és hivatalos felfogás szerint a gimnázium jobban előkészít. Pedig sokkal jobban járnak, akik a mai tanterv szerint a reáliskola mellett elvégzik a latint. Így nincsenek agyontömve és fásztva latin, göröggel s amellet bővebb az ismeretkörük a reáltárgyakból, még inkább az életben igazán szükséges német és francia nyelvből.

SPORT

A NAC fennisversenye.

A kedvezőtlen idő miatt a kitűzött matchok nagy részét nem lehetett lebonyolítani.

A szakadó esőben lefolyó mérkőzések közül a Zábel, Zábel—Breider, Breider mér-

kőzés, továbbá a Marossy—Markovits, Nadányi—Fleischer, Fényes—Keckeméti mérkőzések emelkedtek ki.

A rendezőség kéri a versenyzőket a pontos megjelenésre. A mai versenyek délelőtt 9 órakor kezdődnek és a tegnapi elmaradt mérkőzések is a mai nap folyamán lesznek lebonyolítva.

TÁVIRÁTOK

Szentkereszthy főispán távozása.

Szeppiszentgyörgy, aug. 8.

(Saját tudósítónktól.) Most már megerősítik a hírt, hogy Háromszék-vármegye főispánja Szentkereszthy Béla báró megválna állásától. A főispán távozásának egyedüli oka az, hogy a kézdivásárhelyi törvényszéknek politikai bosszúból Szeppiszentgyörgyre való áthelyezésével keletkezett ellentéteket nem tudja elsimítani és nem tudja biztosítani azokat a rekompenciákat, amiket Kérdivásárhelynek ígért a törvényszék elvitelért.

Berchtold helyett Tisza.

Páris, aug. 8.

A „Temps“ mai száma feleleveníti azt a régebbi híresztelést, hogy gróf Berchtold külügyminiszter megválna állásától és legtöbb kilátása gróf Tisza Istvánnak van a külügyministerségre. A lap bécsi tudósítója hiteles értesülésre hivatkozik, mikor ezt a hírt a Temps rendelkezésére bocsátja. — Megjegyzi, hogy gróf Berchtold nem tud helytállani azoknak a támadásoknak, a melyeknek a hadügyi kormány részéről állandóan ki van téve és már csak ezért is tarthatatlan lett a helyzete. A jelenlegi magyar miniszterelnökön kívül a külügyministerségre Zaleski osztrák pénzügyminiszternek is van chencea.

Gerő Vilmost felmentették?

Budapest, aug. 8.

A Pester Lloyd értesülése szerint Gerő Vilmos századost, a képviselőházi úrség vagdalkozó parancsnoka ügyében a honvéd hadbírság felmentő ítéletet hozott.

A görög katolikusok áttérése.

Gyulafehérvár, aug. 8.

Gróf Majláth erdélyi püspök körlevelében közli a római szentszék határozatát, amely szerint a görög katolikusok minden formalitás nélkül egyenesen átléphetnek a római katolikus egyházba. Eddig ugyanis a görög katolikusoknak római katolikusokká nem lehetett, csak úgy, ha előbb valamilyen más vallásra tértek át. Az erdélyi románok felháborodva beszélnek a körrendeletéről, amelynek szerintük nincs más célja,

mint az, hogy a püspök a magyarosító törekvéseket ezen az úton is előmozdítsa. Ez persze fáj nekik.

Heltai főpolgármester haldollik.

Ischl, aug. 8.

Éjjel 12 órakor telefonon jelenti tudósítónk, hogy a főpolgármester állapota rendkívül válságos, a halál minden percben bekövetkezhetik.

Tisza a királlyal.

Ischl, aug. 8.

(Saját tud.) Ma Tisza István gróf miniszterelnök ide érkezett és holnap kihallgatáson jelenik meg a felsége előtt.

A külügyminiszter a királynál

Ischl, aug. 8.

(Saját tudósítónktól.) Berehtold gróf külügyminiszter ma délelőtt ide érkezik és kihallgatáson jelenik meg a királynál.

Másfél milliárd.

Bécs, aug. 8.

Másfél milliárdra fognak rugni a katonai kiadások a „Zeit“ értesülése szerint. A rendes hadügyi költségvetés évente körülbelül 550 milliót fog kitenni, a tengerészeti budgetje 175 millió korona lesz, ezekhez járul körülbelül 800 millió korona tulkiadás egyszer s mindenkorra, továbbá körülbelül 200 millió korona folytatódó hadügyi kiadás évente. Hozzá kell számítani kerek 600 millió koronát mindehhez, ennyibe kerültek a monarchiának a balkán háborúval kapcsolatos katonai intézkedések.

Balthazár szuperintendes levele.

Budapest, aug. 8.

(Saját tudósítónktól.) Balthazár, a visszalépett képviselőjelölt a következő levélben jelentette be a küzdelemről való visszalépését Szabó Lajos pártelnöknek.

Mélyen tisztelt Pártelnök Ur!

Kedves barátom!

Minthogy azt tapasztaltam, hogy a nyirbátori kerület választó közönségének többsége, ezt az áldozatot, amelyet a közjó érdekében hozni akartam, sem meg nem értette, sem nem méltányolta, a jeleltségtől ezennel visszalépek.

Balthazár Dezső.

Kossuth Ferenc a győzelmes választás alkalmából üdvözlő táviratot küldött a kerület függetlenségi polgárainak.

Fürdővendégek katasztrófája.

Berlin, aug. 8.

A swinemündeli csónakatasztrófa-hoz hasonló szerencsétlenség tör-

tént tegnap a Rügen-szigetén levő Binz fürdőhelyen, — Egy nagyobb vitorlás csónakot, amelyben tizenketten ültek, egy szélroham felborította és nyolcan a tengerbe fultak. A szerencsétlenül járt fürdővendégek mind berliniek.

Bulgária képtelen tovább harcolni.

Pétervár, aug. 8.

A Novoja Vremja bukaresti tudósítója megkérdezte Tancsew bolgár béke delegátust, hogy Bulgária újabb háborút fog-e indítani a szövetségesek ellen? Tancsew a következőket mondta:

— Arról, hogy ismét harcra szálljunk a szövetségesekkel szó sem lehet. Nem tudunk már harcolni. Hanem most már Európán a sor, hogy az igazságnak érvényt szerezzen és ne engedje elrabolni tőlünk egész Macedóniát.

A csendőrök támadói.

Déva, aug. 8.

(Saját tud.) Hátszeg község határában Inasoh Miklós és Dines Manó, két részeg oláh legény minden ok nélkül rátámadt az arra haladó két csendőrből álló őrszámra. A támadók Jakab Imre csendőrt súlyosan megsebesítették. A másik csendőrnek sikerült elmenekülni a támadók vad dühe elől a csendőrlaktanyába segítségért.

Mire a csendőrök megérkeztek, a legények hazamentek. Dines Manót a községben a háza előtt találták meg a csendőrök, éppen el akart szökni előlük. Mikor meglátta a szuronyos csendőröket, előrántotta revolverét és kétszer rájuk lőtt. A lövések nem találtak, az egyik csendőr pedig, mielőtt a legény még egyszer használhatta fegyverét, agyonszurta Dines Manót. Ma csendőr hadbíróság fog kiszállani az ügy megvizsgálására.

Regényesarnok.

AZ ELHAGYOTT RÓMA.

Történeti elbeszélés.

Irta DÚS LÁSZLÓ.

(Folytatás.) 76

XXV.

VIII. Bonifác pápa a kápolnából gyalogösvényre tért és a gyaloghíntót vivő nyolc embernek ugyancsak dolgot adott, hogy hegynék föl, völgynek le Anagnóba juthasson Vellerói kikerülésével.

Az anagnói püspök, az ősz Manolie Baldi, ugyancsak megrémült, mikor alkonyatkor a menekülő pápa a püspöki épület elébe ért.

Az öreg püspök, aki ismerte a Colonnák küzdelmét VIII. Bonifáccal, meg volt győződve arról, hogy a pápa tőle fog támogatást, segítséget kérni üldözői ellen. De mit tehet ő, az elaggott ember, aki maga is immár mások támogatására szorul.

Nem volt ellensége a pápának, de mint hithű pap, hogyha meghajolt is a legfőbb

méltóság előtt, nem nézte jó szemmel a francia királlyal való torzsalkodást, mert — szerinte — a király mégis csak király.

A püspök háza nagy földszintes épület volt.

Elöl a főbejárat, mely az ötszobás tömör épületbe vezetett, oldalt volt a gazdasági bejárat, oda ahol a püspöki birtokba tartozó gazdasági eszközök tartattak. Ez a mellékbejárat, mikor nem volt szükség reája, állandóan zárva volt.

A püspökségi lakhoz közel volt a székes-templom.

Mikor VIII. Bonifác a gyaloghíntóból kiszállott, üdvözölte a térdreboruló püspököt és áldást adott rá, majd megszólította:

— Kedves fiam, az Urban, a templom kulesára van szükségem.

— Mi okból szentséges atyám? — kérde a püspök.

— Imádkozni akarok mennyei atyámhoz, hogy segítsen meg nagy elhagyatottságomban — válaszolt a pápa.

Az esztergomi érsek, Gergely, a tétovázó püspököt sietésre intette.

VIII. Bonifác eme kísérője aggódott azért, hogy a pápa üldözői itt, a püspöki lakás előtt fogják megrohanni a pápát, holott azt remélte, hogy a templomban bent nem fognak reá támadni, a szent hely tartózkodásra fogja inteni a két Colonnát és a francia főurat.

Mauole püspök kezét tördelve tért be a lakásába, ahol a templomajtó kulcsát tartotta.

Az egyházi, aki észrevette a csődületet a püspöki lak előtt, gondolván, hogy valami olyas adja elő magát, amikor reá is szükség van, a püspök után sietett.

— Mi a baj szentatyám? — kérde az egyházi.

— Hagyd el Rufio! — válaszolt a püspök, — őszentsége, a római pápa a templom kulcsát követeli.

Az egyházi meglepetve nézett a püspökre.

— Minek neki a mi templomunk kulcsa Rómában!

— Nem Rómában, fiam, Rufio, — itt van az ajtó előtt.

— Mit akar az ajtó előtt?

— A templomba akar bemenni.

— No hát akkor nem jóban jár, hogyha alkonyatkor oda kívánczik.

— Üldözik és menekül.

— Ott is eléri, szent atyám.

— Menj már na, keresd a kulcsot, Rufio!

Az egyházi levette a szegről a kulcsot és a püspöknek nyújtotta.

— Menj, Rufio, nyisd ki a templomajtót: — mondta a püspök.

Az egyházi engedelmeskedett.

Ez alatt VIII. Bonifác előszedte a szent jelvényeket és a megnyitott templomba ment be, ahol az oldal sátorban, Gergely érsek segítségével mellett, fejére tette a tiarát, kezébe vette a keresztes pásztorbotot, ujjára vonta a gyűrűt és leült az emelvényen levő bársonnyal bevont karos székre.

A püspök egyideig várt ott mellette az érsekkel együtt, míg az egyházi felgyújtotta az oltáron a gyertyákat, majd hárman közül a pápa, oltár elé léptek, ahol térdre borultak.

— Mennyei szentatyám! — fohászkozott VIII. Bonifác, — engedd, hogy földi helytartódtól muljék el a keserű pohár! — vétettem, Uram! elismerem, pillanatra nem bíztam eléggé a te mindenhatóságodban és a rám törő emberek elől eltávoztam, elrejtöztem, noha kitárt kebellem kellett volna fogadnom őket, ott, ahova a te szent fiad állított. Oh Uram és Istenem én is csak ember vagyok, remegtem akkor azért a csepp olajért, ami még életem halkán aludni készülő mécsvilágát ápolja, nem látták elborult szemem a te szent fiad példáját a kereszten. — Am, hogyha ki kell ürítenem a méreggel telt poharat, erősítsd meg.

gyöngye lelkemet a te szent malasztod erejével Amen.

A nyugati égbolton aranyos biborban égett a haldokló nap és tündöklő sugarai ott játszadoztak a templom üvegablakain, a keleti égen lassan terjengeti szét palástját az éj, melynek közepén ott fénylett az esthajnali csillag, míg a hold sarlója tündökölve fordult lefelé.

— Menj Gregoria! — szólott a pápa, — nézz ki a templom ajtaján, hogy nem jönnek-e már azok, akiket várok.

Az érsek eltávozott.

A püspök aggódva nézett az egyre hamvasodó viaszgyertyákra, ott égett agyában a gondolat, hogy ha ezek a gyertyák elfognak, holnap honnan fog ujjakat szerezni?

Az egyházi, Rufio, megértette a püspök tekintetét és eltávozott.

Gergely érsek visszatért, jelentette, hogy sehonnan, semerről sem érkezik senki, csendes az est, nyugodtan közeledik az éj.

A pápa újból imába merült. Majd hozzá fordult újból az érsekhez és így szólott hozzá:

— Menj, Gregorio, nézz a hegyek felé, az amit látsz, mondd el nekem.

Az érsek a templomajtóhoz ment, kinézett az Abruzzók felé és mivel semmi olyast nem látott, ami figyelmét felkeltette volna, visszatért.

— Nos, — kérde a pápa, — mit láttál Gregorio?

— Nyugodt az éj, sötétségben áll a hegység, nincs mozgás rajta! — válaszolt az érsek.

— Nem láttál-e pásztortűzet vagy csillagot a hegycsúcsokon?

— Igen, szentséges atyám! — válaszol, Gergely, — fönt a magasban mintha alászállott csillag égne.

A pápa arcán az öröm pirja derengett.

— Látod, Gregorio! — mondotta VIII. Bonifác, az nem pásztortűz, nem csillag. A jel, hogy az Abruzzó népe ébredjen, gyűljön össze tanácskozára. En itt születtem, az Abruzzók lábánál, Gregorio, ismerem e népnek lelkét, szívet, szokásait. A pásztor a nyáját éjszakára nem hajtja fel olyan magasra és a csillag nem száll alá annyira, ott az én népem él, az én népem megmozdult, az én népemet fölkelte az Ur! — Az én Uram és én Istenem mondotta nekem, hogy visszatérek Rómába, nem fogolyként, de diadallal mert az Ur azokat el nem hagyja, akik lélekben és igazságban szolgálják őt. És a szolgálók szolgálja, ma, holnap megaláztatom, de holnapután fel kél az én napom, hogy újra ragyogjon az anyaszentegyház napja az egész világon.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Októberi buza	— — —	11.41
Buza 1914. áprilisra	— — —	11.93
Októberi rozs	— — —	8.86
Juliusi tengeri	— — —	8.11
Aug. tengeri (1913)	— — —	8.14
Tengeri 1914 májusra	— — —	7.39
Októberi zab	— — —	8.30

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	825.50
Osztrák hitelrészvény	—	627.50
4%-os koronajáradék	—	82.—
Osztr. magy. államv.	—	702.—
Jelzálogbank	— — —	418.50

Leszámitoló és pénzváltó	—	509.—
Hazai bank	— — —	281.50
Magyar bank	— — —	552.—
Keresk. bank	— — —	3625.—
Rimamurányi	— — —	693.50
Salgótarjáni kőszén	— — —	757.—
M. Ált. Kőszénbánya	—	1046.—
Közuti vasut	— — —	640.—
Városi villamos	— — —	359.50
Adria	— — —	550.—
Atlantika	— — —	—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Ha nincs meglegedve

szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TARSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalni és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről ujjat készítek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

A jó bornak

nem kell czéger

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult újonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kittenő saját termésti borai, **előzékeny kiszolgálás**, szolid polgári árak. **Abonensek naponta felvételnek.**

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyelletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár R.-T. Nagyvárad, Bémer-tér.

Tűz- és betörésmentes pénztárszekrények (safes) bérbeadása.

Újonnan épült intézeti helyiségünkben létesített **safe-deposit osztályunkban** különféle nagyságu pénztárszekrények (safes) csekély díj ellenében bérelhetők.

Ezen pénztárszekrényekben a bérlő fél értéktárgyait saját zárja alatt, önmaga kezelheti és ezeknek megőrzésére a legmesszebbmenő biztonságot és kényelmet találja.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár R.-T.

MIYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

A Katholikus Népszövetség nagyváradi szervezete.

CÉL: a keresztény polgárok tömörítése minden romboló áramlattal szemben; a vallásos és hazafias érzés istápolása, a keresztény közönség közt az összetartás fokozása.

JELSZÓ: a szeretet egyesít, az egység erőt ad.

Tagsági díj egy évre 1 korona, melynek fejében a tag megkapja a havi füzeteket, naptárt ingyen jogi tanácsadásra tarthat igényt s részt vehet a Népszövetség ünnepélyein és értekezletein.

A Katholikus Népszövetség jognédő irodája.

A népszövetségi tagoknak ingyen ad jogi tanácsot minden közigazgatási, peres, perenkívüli, telekkönyvi, adóügyben stb.

Hivatalos órák: minden pénteken délután 6-tól fél 8-ig.

Hivatalos helyiség: a Katholikus Kör könyvtári helyisége.

Népszövetségi Hitelszövetkezet

Célja a népszövetségi tagok takarékoságát előmozdítani és tagjait az alapszabályokban körülírt határok közt segíteni.

Heti 20 filléres befizetések mellett működik.

Hivatalos helyisége a Katholikus Kör könyvtári helyiségében van, a hol a heti befizetések minden héten hétfőn és csütörtökön d. u. 2—5 óra közt eszközöltetnek.

A Katholikus Népszövetség biztosító osztálya.

Előnyös feltételek mellett elfogad **életbiztosításokat** tőkére vagy életjáradékra, halál vagy elérés esetére. Elvállal továbbá

leánykiházasítási és fiúellátási biztosításokat is.

Elfogad biztosításokat:

tűz, villámcsapás, légszesz- és kazánrobbanás által okozható károk ellen.

Törés által okozható károk ellen, **szállítmányi** károk ellen, betöréses **lopás-, jég-, baleset-, szavatossági** károk ellen.

Óvadékbiztosításokat, sikkasztás elleni, valamint **állatbiztosításokat**, végül úti-podgyászbiztosítást.

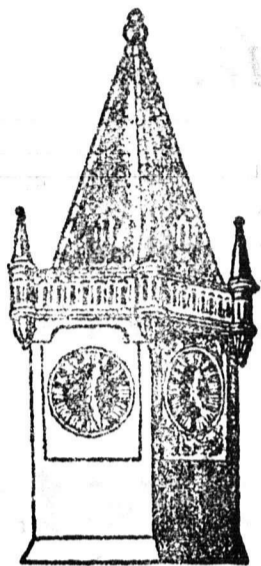
Általában foglalkozik a **biztosítás minden ágazatával**, a lehető legolcsóbb feltételek mellett.

Részletes felvilágosítással a csoportvezetők, illetve a biztosító osztály (Kath. Kör épülete) szolgálnak.

Mezey Dezső

toronyóra készítő
Nagyvárad, Szt. János-u. 64.

Az ország egyik
legrégebb és leg-
megbízhatóbb
toronyóra
készítő telepe.
Olcsó árak, több
évi jótállás.
**Villanyerő
berendezés.**

Kivánatra árjegyzéket
bérmentve küld

LÉVAI MÁRTON

r.-t.

sirkőraktára és
kőfaragó telepe

Nagyvárad
Rákóczi-u. 20.

Melocco Péter cementárugyár és építési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyvárad: **Szőlős-u. 16.**

Telefonszám 11-38.

Telefonszám 11-38.

Gyárt:

Szabadalmazott géppel
gyártott karmanlyus
portlandcement csöveket
az összes szabványos mé-
retekben és az ahhoz való idomdara-
bokat, csömöszőt és vasbetétes, vala-
mint portlandcement csöveket, kút-
gyűrűket stb.

Márvány mozaiklap, műkö-
és cementárugyár. Beton és
vasbeton építési vállalat.

Elvállal:

Utcák és házak csa-
tornázását, hidak és
vizmedencék szak-
szerű építését. Na-
gyobb vállalatoknál **tervekkel és
költségvetéssel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad

Wagner a Hangszerkirály Budapest

Meglepő ujdonság!

FACIMBALOM

Bárki egy óra alatt meg-
tanulhat rajta játszani.
A Facimbalom 15 kü-
lömböző nagyságban
összehangolt fadarabból
áll és a mellékelt ve-
rőkkel (ugy mint a cimbalom) lesz játszva. Ára verők-
kel, tokkal és mesés ajándékkal csak 6 korona.

Wagner a „HANGSZER-KIRÁLY”
országszerte elismert elsőrendű hangszeráruházában
Budapest, József-körut 15.

Fényképes árjegyzék ingyen. — OVÁS: Figyeljen jól a
pontos címre és házszámra.

LEGOLCSÓBB

és legjobb bevásárlási forrás

Özv. **Kádár János**-né
elsőrangú fűszer- és csemege kereskedése.

Mindenféle gazdasági cikkek, kötözö-
hárs, kékkő, auto- és gépolajok és
auto-benzin nagy raktára ::

Orvosilag több száz esetben ajánlva.

10-39. Telefon 10-39.

KEPES ELEK

orvosi kötszerész üzlete Nagy-
várad, «Sas-passage» átjáró.

Ajánlja saját készítményü

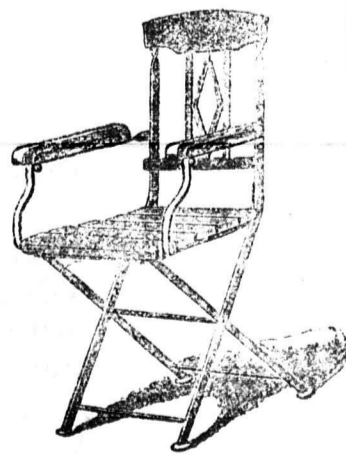
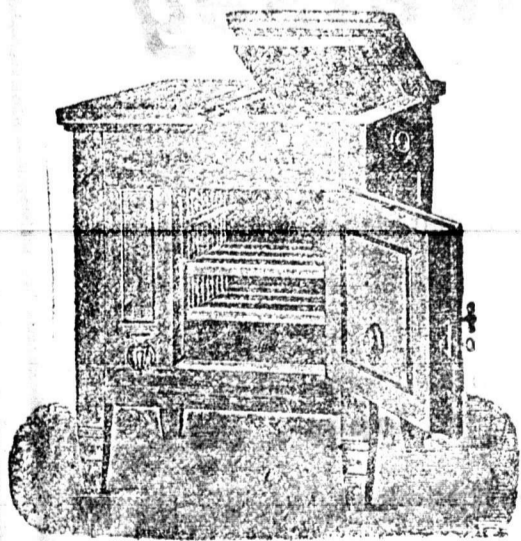
sérv kötéit,

szuzpenzoriomok fecsen-
dők és betegápolási cik-
keit, u. m. egyenestartók,
haskötők, ágytálcák, bidég,

**anatómiai
sérvkötők,**

a melyek a sérvet ál-
landóan visszatartják, mű-
lábak és mű-

végtagok, támgépek, gummi cikkek, harisnyák stb. és
a még fel nem sorolható cikkek. **Külön pró-
baterem női és férfi kiszolgálásra.**
**Óriási nagyraktár. Tisztviselők és
iparosoknak árengedmény.**

JÉGSZEKRENYEK kerti vasbútorok, valamint konyha-fabútorok is u. m.: konyha kredenz,
FAGYLALT-GÉPEK és FORMÁK asztal, szék, zsámoly, teknő és az összes konyha berendezések

TARSOLY és RISZTÓ különlegességek
vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut. Telefon 390 szám.